

יונתן זינדל, פלאש 90

היא מעולם לא הייתה לביריה. "מבי סתום" – הארגון שבאורו עברה בעשור האחרון עד הפרישה בימים האחרונים – נאבק על נראות, תמייה ותקציבים בזירה רווית ארגונים העוסקים באותו סוגיה. אבל משוחה בהתנהלות שלא הפך את עוז'ד בתיה כהאנדרור לדמות הייצוגית המזוהה ביותר עם מזקתו מסוכנות הגט. בקרבות ההתשעה שניהלה מול בתיה הרין הצלילה הפרקליטה העיקשת לגורף לא מעט הצלחות, חלקן נקיות וחלקו תקדים ובעלות השפעה רוחנית.

הארכונה שבחן הייתה השבע. בני זוג בעלי רקע של אלימות ופירוד אורך הגיעו להכרעה על הסוגיות המוניות בבית המשפט לענייני משפחה, שם נקבע כי הדרישה תחלק ביניהם שווה בשווה, אף שהחן הראשון שרכישה הגיע מירושה של הבעל. הם הגיעו לרבי מרכדי טולדנו מבית הרין האוורי בירושלים לזרוך מתן גטו. הבעל ביקש לפתח שוב את סגנון הדירה, והרב טולדנו הפתיעו: "הבעל העלה טענה, וגם אם תצלחו לוראות שנדרש כאן פסק דין לחזיב גט, אני בספק אם אוכל לחת אתו".

הרב טולדנו התבפס על דעת מיעוט של המהרשר"ם (רבי שמואל דימידינה, סלוניקי, המאה ה-16), שлемפה אם הבעל מתנה את מתן הגט בתנאי שניtin לקימיו, הריניים יימנעו מכפיית גטו. קולמוסים רבים נשתרבו בבירור דעת המיעוט של המהרשר"ם, בעיקר סביבה השאלה אם תנא יכול הבעל להעלות: האם רק תנאי המכוסס על זכות המגיעה לו בדין, או כל גחמה שעולה על דעתו. בפועל, רינויים בעיל חוש אחריות ציבורית כמו זרבנים שלמה דיבובסקי, אוריאל לביא, אריאל ינאי ועוד – דחו ללחוטין את המהרשר"ם, והסבירו שהוא שומט את הבסיס לכל רינוי הוחחות לממן הגט, שהרי כל סרבן יכול להעלות טענות מופרבות ולהיותם ברעת המיעוט של הפסק היוני. העביה היא שלא מעט דיןנים מחמירים מתקשים

שלא לדחות על הספר את העמודה הוו. כהאנדרור התריסה בדין כלפי טולדנו: אם אתה מאשר את המהרשר"ם, הרי שגילתך כי דעתך נגעלה. אין טעם לנחל דין הוחחות לצורך כפיתה גטו, כאשר התוצאה ידועה מראש. הרב טולדנו נעלם, והרויע לפוקליטה שהוא פוסל את עצמו מלבדו לתיק. כהאנדרור עדרעה לבית הרין הגדול. הרינויים קיבלו את תביעתה, ופרשמו השבוע פסק דין הכלול שתי אמירות: א. מצווה על הדיין להכריע בתיק ולא לגרור את הצדדים לעוני דין, ולכז שגה טולדנו כאשר פסל את עצמו. ב. התקיק הספציפי יעבור להרכוב נוח יותר בתל אביב. מבחינת כהאנדרור, מעבר לניצחון הרינוי בתיק הספציפי, העיקר הוא המסר העקרוני: דיןנים יחשבו מעתה פעמים לפני שיבورو למסמס תיקים באמצעות המהרשר"ם.

הישג אדר שרשמה כהאנדרור השבע היה כתיקה של מסרובות הגט אשר בזיהויים. מרווח באחד מתיקי העגנות הקשים ביוור, שנמשך כבר שנים רבות. בזיהים הגיעו לבית הרין בחיפה כשבcosa בין שנייה מבן זוגה החדש, והביה ראיות שאחר מעידי הקידושין שלא היה פרופיל מושפע שאמור להיות פסל לעדות. קיבלת עיזורו היה מושמעות כפולות: חילוצה מעגנות, והצלת הילך מסטוס של מודר. אך הדיין ורב דגניה אדר רזה את הבקשה, מבל' לפרנס נימוקים. כהאנדרור דרצה מבית הרין הגROL לחיב את אדרי לפרטס נימוקים, שכן לא ניתן להציג ערעור מבל' להתייחס לשיקולי העראה הראשונה. הרינויים בירושלים הורו לאדרי לפרטס נימוקים, אולם הלה סירב. כהאנדרור אמרה בהגשת בג"ץ, והשיבו הסכים ראש הרכוב הרב יצחק אלמליח לוון בתיק מוחרש כבעורע.

כהאנדרור מוכרת כדי שנחלמת בשניים בעבודה לקחותה, ורבים עשויים להוראות עם מאבקה לשיפור השירות ושינוי הגישה בבתי הדין. עם זאת, היא היפה לדמות שנייה במחולקת בשל האג'ונדה הורדיקלית שהיא מציגה: היא חותרת ללא פחד מפרק בתיה הרבניים, הפרדת הרות מהמדינה, והפיכתה של ישראל למדינה

"אני בלחמת למען היהדות"

היא ליברלית, אך תומכת בפנקסי קהילה כמו בשטעל. بعد הפרדת הדת מהמדינה, אבל רצתה להתמנות כמנכ"לית בתיה הדין. בתיה כהאנדרור, לוחמת ותיקה בסרבני גטו, פורשת מתפקידה ב"מבי סתום" אך לא מחזון המהפכה שלה שמרתיע רבים: "רק בתי דין פרטיים יכולים להתמודד עם אתגרי המשפחה החדשה"

הרב דוד לאו

אילן: אביגיל שאר-ישוב

דין שבdom אמיין את עמדות רבענו ירוחם ור' חיים פלאגאי, הפסבורים שנותן לבבאות גט על זוג שחי בפירוד שנה וחצי, גם ללא עילת גירושין, יותר ויתור דיןיהם ממשיכים את זה. "לצעריו וזה עוד רחוק. אפללו דיןיהם מעולמים לא מסתמכים רק על ר' חיים פלאגאי, ומשתמשים בו רק כשם מוצאים עילות נספוחת. בענייני, המתח כאן הוא לא בין עמדת ליברלית לעמדת דתית, אלא בין עמדת דתית של דרך ארץ לעמדת דתית קנאית. כשהרב דיכובסקי פרש הוא פרסם מסמך מדחים וכותב בו לחכביו, 'אל תחששו מכפיית גט'.

יש דינינים שמנגנים את האתגר והשפה, אבל הם מעטים".
סרבנות גט קיימות גם מצד הנשי, ורק השבע פורסם
שם משרד החינוך השעה סרבנית גט מעבודתה במוורה,
הזרזזה גות הדרוזים גות אשוריים גות יהודים ועוד.

בhorot batzot hirhan zorben. moch shabat ul haqer hachon:
"בנסיבות המקרה כפי שהוא תואר בפסק הדין, אין ספק שבית הדין חייב לעשות שימוש בכל אמצעי שבידו על מנת לסייע לבעל לקבל גט ולמנוע ממנו סבל מיותר. עם זאת, לא ניתן להתעלם מהאבסורד שבשיטה המשפטית הנוגה בישראל, שבה הגבר והאישה מחזיקים זה בחירותו של זה, ובכל צד יכול למונע את שחרורו של הצד השני. אני לא מכירת תחום אחר שבו אדם יכול להיות הסודר של חברו, ללא דין וללא דין. הגיא הומן לשנות את זה, ולהזכיר אם הרות מרכז הוגן לרבים הממשפין."

הוּא בְּבָנָיו כִּי-כַאֲמֵן כִּי-כַאֲמֵן

"נונגעת" מוהה שהציגו אותו כמי שפועלת נגד הרת והירחות, כשבפועל המצב הפוך – אני נלחמתה بعد הירחות. אתה יודע למה התייחס בזאת לחוק הלאום? כי הוא מבסס את העליונות היהודית כמדינתה לא על חוקים ותנאים כופים, אלא על זהות לאומית היילוגנית. הקמפיין הזה מגוחך בעיניי. וח晤ם הרשאונים שהוא צדיכים למחמו לנו כפויים על זה שאחננו משתתפים בכללי המשחק של הרובנות, ומפעלים מונרך המעדרכת. אני לא מגיעה לבתי הדין הרבניים עם מגילת זכויות האדם של האו"ם או חוק בכבוד האדם וחירותו, אלא עם עקרונות כמו 'משום עיגונא אקליו בה רבנן'; עם 'זהו עשה שלא כהוגן לפיך עשו בו שלא כהוגן', ואפקענינו רבען לקידושין', ועוד מגנוגנים הلتכתיים מוסדרים שמאפשרים ליישב בין ההלכה למיציאות ולמנוע עול. במקום לעודד אותנו, הפקידו לשחק החבטות של רגנים וכובי הדרן. הפני יוזגן לאומות העולם בטעות מאנטילופה יוניברסלית."

הוונת עגנון ווילט, שמאנצ'סטר אוניברסיטי יש לא. מודיע את עוזבת את "מבוי טהום", ומה השלב הבא? בקורס זה של התחוללה מהפה מכשומות בתוכם המודעות לאפליה הנשים בכתבי הרין, וזה בהחלט גורם לי סיפוק. אמנם המודעות הוו טרם הבשילה לפירוט ויש עוד דרך ארוכה לתיקון, אבל אני רוצה להזכיר את העשייה שלי לתחומים נוספים, כמו לפעול נגדי להקצנה והקנות הפשות בחברה שלנו, ולפעול לחיזוק החזון הציוני ונגדי המגמה והופולרית לאחדונה בצד השמאלי של המפה, הרואה בראין מדינת הלאום היהודיית כמנוגר לערכיהם המורחמיים.

מכוון שיבת צבאות ימי של מושבם בלבול, ואני אגב אם שיד
לייצג בכמה תיקים שלו כעורך דין היזנוני, אבל אני
רוצה לעסוק בסוגיות דת ומדינה בהיקף רחב יותר. הממסדר
הרבני לא מתמודד עם האתגר של שווון לנשיים. דרישות
של נשים להיות מעורבות בחוויה הדתית, בבית הכנסת
ובתפילה, מתקבלות בחשדנות. כשהגהשתי את מועמדותי
למנכ"ל בית הכנסת, אמרו לי שאני מתוגהה במעדכת. רזואה
השופט הדתי אליך ורוביינשטיין קבע שאין מניעה שאישה

תמלא את התפקיד הזה. ציריך לחדול מלהפכה גדרה.
מוחנחת בתיה הרין והרבנים נממר בתגובה: "העוכרות
מדרכות بعد עצמן – ו"ז בתיה כהאנדרור הולכת הביתה,
לא תפקיד או משורה חרשין,ஆשר לביריה היא' מהפשת
את האתגר הבא" – דבר שמעלה תהיות רכבות. אנו יכולים
להעיר כי במקצת התוצאה בתיה כהאנדרור כשלה. ארגון
'מביי טום' בהנחתה התחמה ברעש תקשורת ובכג'צים,
אולם בסופו של דבר תתקשה לספק את הסchorה של סיוע
פשוט לעגנות מתוק מטרה לפתור עניינים ולא לסכמים.
ארגוני נשים אחרים, הפעילים בשיתוף פעולה עם אגף
העצוגנות בהנחת בתיה הרין והרבנים, קדרו עmeno בשנים
האחרונות הישגים רבים במאות תיקים שייצגו, אך 'מביי
טום' בהרו בעיקר להשתלח באופן פבלבי בכתי הרין
הרבניים. כאשר במרקם רבים נוצר יותר נזק מותעל". ●

דין פרטימי יפתרו את בעיית העוגנות בדקה: נגיד תנאי בקידושין, שבמסגרתו כל חתן ממנה שליח לחתת גט למקרה שהוא יאבד הכרה ולא יוכל לגרש. הם יוסיפו על זה את הפקעת התקידושין, וברגע שהנשך הזה יהיה קיים, אף אחד לא יסבב לתחת גט.

גם הדינאים והויברים ביותר במערכת טווענים שהפקעתה הקורוזין דוא פיקציה שאינה קיימת בהלהה המסורת, אלא רק במאמורים של קומץ אקדמיים. הלהבה היא מסורת הפסיקה הרבנית שעברה בקהילות ישראל, ולא דדעת היה שכתב מישחו לפני אלף שנה.

"אגיד לך משהו כפמיניסטי. אני אישה שמייצגת אישה"

בعالום גברי, באולם עם שלושה דינים וקלdon. לגברים
הדרתים יש כוח שهم לא רוצחים יותר עליו, ולמן בת הדרין
הפכו לטכኖקרטים של ההלכה, בעלי שאר רוח ובולידייך אויז.
הדבר יצחק יוסף רצחה לבטל את הגט שהחיב אורייל לביא נתן
לאישה שבעה הפרק להיות צמה. הוא הפרק את כל תקנות
סדר הדין, והחליט לדון בעדועו מבלי שיש מעורר. הלכתוי
עם זה לבגץ ואמרתי להם, לא יכול להיות שהרבנים
ישללו חירות של איש שכביר קיבלה גט והסתמכה עליו.
אני מרגישה שם איבדו את זה. הם נתנו נס במאבק תמידי
ורוואים עצם כשמורים החומות, ולמן מתחכרים בעמדות של
טכኖקרטיה הלכתית ומגייעים לעולות".

לכהנאנדרור לא חסרות דוגמאות לעולות באהלה. "הרברט הראשי רוד לאו מינה לאחרונה את הגיס שלו – הרב יצחק לרלב'ג – לתפקיד ראש אבות בית הדין בירושלים. היה לנו בעל השוגשנו נגידו שני כתבי אישום על מכות רצח לאשתו. הרב לרלב'ג לא הסכים לחייב אותו במשפט. מה היה התירוץ? שהאיש הרבץ לה רק משומש שהוא רצחה להתגשר. אם לא תרצча להתגשר, הוא לא ירביין. ערדענו לבית הדין הגדול וקיבלוינו חיזב גט. בתיק אחד, לרלב'ג דוחה תסקרי מסוכנות של הרוחה, כי האמין לבעל שאמר שהוא קונה לאשתו כל ימים פרחים. הוא סגר את התיק, ומשום שהתקיך היה סגור לא יובילו לפער. זה טירוף".

סיפוריים מצעריים בביבליות של דינאים מהדור הראשון לא ספרדים, אבל במקביל, לא רק שהדיינים הצערירים דם בראש אחד למורי, גם המערב משקיעת אנרגיות עצומות בשיפור החשיבות בכל המורדים ומיצגת תוצאות מרשים. ההודעות לתקורת של מבוי סתום מלאות ריבונות ברובינו, וונציאנו ועוד ברובינו בשארבו.

"כשה מוצדק אני מפוגנת. הרב לאו שדרברנו עליו הרגע, יש לו סבלנות מטורפת. היו תיקי סרבנות קשים שהוא ישב בהם עם הכל עד 12 בלילה והוציא את. היה בדינונים שהתחילה בעשר בבוקר וראיתי אותו עם סבלנות של פיל, יושב עם הסרבנים הכי קשים בעולם, נתן להם המון כבד והערכה, מגלה הכנה פסיכולוגית ומצלחת לתביבה הבשׂר בלבול ובxiety".

"מצד שני, האם אני מרצה מזוהה הוא הילע עכשווי קדנציה
כנשיא? ממש לא, כי הוא שמרן מאוד בחוק מהסוגיות.
היה מקרה שהרב לא סירב לחיביך גט משומש שהאישה לא
היה היתה מונגה לחותום על הסכם לחולקת הרכוש. הבעל החיזג
הסכם שהיה נראה על פניו כביר, והאישה אמרה 'יש לי'
היליכים נגרו בבתי משפט בא"ב ולא אחריהם, ובגלל זה
הוא לא חייב גט. אם אתה מאמין שהוא זכאי להופש של
אתה חייב לכפות גט. אני לא משליכה רеш בעקבות שאין
רреш. הקורבנות הן נשים בלבד, בלבד מעמד, בלבד כסוף,
לרוב אימהות חרדיות בלבד מזונות. הבעה של בתי הדין
אני תדריתית, הם מפחים מהאטגרים ומהמראה שאחנהנו

מציבים להם, ליעדים חבריפות. "בועלם המערבי הגירושין הם לפיד'ורישה, לא לפאי אשםה. אתה לא צריך להוכיחו אשםה של הצד השני בשבייל להתרגש, מספקה דרישתך. אני לא וושבת שציריך להביעו לשם. לגיטימי לשלוחו וג בסכום לחשוב על זה עוד חודש, כי הגירושין מפגעים בילדים ובערך יציבותו התא המשפחתי. הבעה היא שהדרינאים בישראל נמצאים בקיצה השני, הקיצוני והדרילקי; הם דורשים אותן ומופתים גם כשבורם להם שהניסיונות מתו. יש לי ללחוץ שהיה בפירוש המשניים, בדרינויים היא ובעלה לא מפסיקים לקלל זה את זה, ועדין דורשים ממנה הוכחות לעילית גירושין. מצאתי את עצמי בדרינויים פורנוגרפיים כמעט על זוג שכבר שנים לא מקימים יחסים. חקרו אותה לפחות פרטיטים מה קורה כשהיא חוותה מהמקווה". גbam זה משנתנה. הרבה אין לו מבית הדיו גבורל פרטיט פפלי

אורחות שאין בה חקיקה המתבססת על דיןandi. "החוון שלו הוא מדינה ריביתרוביית ופלורליסטיית", אומרת כהנאידור. "ישראל היא מדינה מודרנית, וככזו היא חייבת להתבסס על עקרונות הומניזם, שלפיהם האדם הוא הריבון והוא הבוחר. כל הקונספט של בית דין רבניים מבוסס על גורם סמכות הייצוני – ההלכה – שדורשת 'כהה ראה וקרו'. זה בעיתי מאד. והעינו של בחירות לכנסת מבוסס על ההנחה שהאדם הוא מקור הסמכות. זהה הדמוקרטיה, אין דמוקרטיה אחרת. כאשרה מעניק מונופול לבית דיןandi, אתה חותר תחת יסודות הדמוקרטיה. אי אפשר להחליף את ריבונות האדם בראיבונות ההלכה".

הזהרים יגידו לך, האם אלפינים שנה חלומו על מדינת כל אורהיה? גם בזגוריון לא חשב במו. זהה האמין שישראל יכולה להיות גם יהודית וגם דמוקרטית, ושהתבלית של שמירה על עם מואחד, בלי רישימות יוכסין או שבטים שנמנעים מלהתאחד זה בזה, ראיותה דבר רב לך לרבנות הנלבות בהרבה הוגיינה הלאו.

"אני רוצה להגיד לך ממשו כאישה דתיתיה. המשך המונופול הרבני הוא בעיני אסון בעבר היהדות, בעבר ההלכה ובעיקר בעבר מדינת ישראל כמדינה יהודית. העמודה הדתית ההלכתית אינה יכולה לתת תשובה לאתגר הילברלי, שמעמיד את האדם את רגשותיו מקורו הסמכות. הוא לא יוכל להמשיך ולהכריע את גורמים מתחום המשפחה החדרשה, שירק ילכו והתעצמו. ההלבה תהפוך לפיקציה את גורלה. אם אנחנו הומניסטים, או בחומרניום יש עיקרו; אסור לך לגורם סבל לוולות, זה הקו האروم. בת הدين גורמים סבל שנשים חילוגיות לא מסוגלות להבין. הפרדת הדת מהמדינה תיתן מענה לכלום. מי שיתחתן אזרחי יתרגש אזרחי, ולא יהיו נשים במועד 'ספק מגורת' שבגללו בת הدين מרכיבים ממורדים בישראל".

גם אם יונחנו פה נישואים אורתודוקסים, רוב אורתודוקסי המדינה
היהודים מעוניינים בחתונה יהודית ונזקוקם לבתי דין.
מה תעשי איתם?

"שבירת המונופול תכנייס את הממסד הדתי לתחרות." המטרה של הייא להציגיה שדרה פתוחה של נישואים פרטימיים כהכלכה. ככל שייתר ווגות ידרשו את זה, מכיה יצמחו בת' רין פרטימיים שגם יהתנו וגם יגשרו במדיניות מלכה. אם ארזה לגורש אישה או להפקייע לה את הנישואין, אלך לבית הדין שהקמתי בראשות הרב דביאל שפרבר, ועמו הרוב מיכאל אברם ורב נסף. הם הפיקעו את הקידושין של מסורבת הגט אושרת בזחאים, וו' הוכחה שיש מענה הלווי. אם ארזה להשיא ווגות בנישואים פרטימיים יש לי את הרב ד"ד מאיר ברשחר (OMEMKIIM MININ "שרה חדש" בירושלים - י"י) או הרב אליל פישר, רבבה יונארחים שינוי מלמה".

גירושין ללא אשמה

אני מבקש מכנה אידורו לדון בתופעת הקידושין הפרטיטים שאינם רשומים ברבענות. "חויה", למשל, הוא ארגון חילוני המציג עדיכת חופות אלטרנטיביות על ידי ירוזנימס ובחם אברום ברוג וניצן הורוביץ. אחד מערכיו החופות מטעם הארגון, תומר פסיק, סיפר בפוסט שפרסם כי חלק מהזוגות מבקשים חתונה אורתודוקסית, אך אחרים מעוניינים בחתונה חילונית או אפילו מעורב.